

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1843

XIV. Notiz über verschiedene Statute und kirchliche Vorschriften des Bischofs Wedego, vom Jahre 1469.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54314)

ita seruari precipimus, Quod curatus in ciuitate uel opido uel duo simplicia beneficia aut commendas sibi perpetuo assignatas ibi uel prope habens, non possit ibidem cuiusquam beneficiati uel commendatarii esse officians, Quique vnum beneficium simplex uel commendam ibi uel prope habuerit, liceat ei adhuc vnum officiare. Qui vero nullum beneficium uel commendam talem ibi uel prope habuerit, duorum et non plurimum beneficiorum uel commendarum officians esse possit, Saluo si nos uel noster in spiritualibus vicarius aut officialis, exposita et cognita causa rationabili, presertim contra hos ultimos tres articulos aliquid alicui specialiter duxerimus uel duxerit indulgendum. Si quis autem altaris vicarius uel commendatarius altare suum penitus inofficiatum relinquit, ordinationem huiusmodi temere violando, sit a perceptione fructuum siue proventuum eiusdem altaris eo ipso suspensus, donec satisfactione premissa dictam suspensionis sententiam per nos aut curie nostre officialem obtineat relaxari. Qui vero contra predictam ordinationem aliter officiare presumpserit, omnibus emolumentis, siue occasione alicuius fraternitatis, siue in vigiliis defunctorum aut alias qualitercumque in parochialibus ecclesiis uel extra obuenire consuetis, que manualia beneficia seu victualia et alias presentie nuncupantur, careat et ad ea promerenda seu lucranda reddatur inabilis per vnum annum ipso facto. Super quibus curatos locorum vigilare volumus ipsisque in virtute sancte obedientie ditricte precipiendo mandamus, ut singuli eorum excessus circa premissa, intra limites siue parochie quocumque contingentes, ad nos aut curie nostre officialem deferant, quatinus ad arrestationem fructuum ac alias penarum predictarum executionem et declarationem procedi possit, prout de jure videatur procedendum. Et quia dicti altariste et eorum vices gerentes propter incrementum diuini cultus et ampliorem parochialis domus dei decorem cum caritate sunt admitti, Suntque et ipsi plebanorum parochiani, ideoque ad impendendum eisdem reuerentias et honores ac cum gratiarum actionibus compensandum non immerito tenentur obnoxii, Statuimus, volumus et ordinamus, quod hii omnes et singuli, ad laudem omnipotentis dei et excitandam populi deuotionem, laudabilium ostensionibus exemplorum, rectoribus parochialium ecclesiarum, intra quorum parochiarum limites cappellas uel altaria habent, in festiuitatibus ut decet assistere et processioni omnino interesse teneantur, Et se taliter eis conformare, ne suarum missarum occasione rectores ecclesiarum in offertoriis aut aliis quibuscumque detrimentum, damnum uel lesionem paciantur, Eisdemque dum eorum capellani, quos utique iuxta morem ecclesiarum habere debent, circa alia ecclesie officia uel negocia occupantur, et necesse fuerit caritatiue requisiti cum missis legendis uel cantandis aut aliis obsequiis ecclesiasticis beniuole subuenire, sub pena quatuor librarum siue talentorum cere tocens, quotiens contra premissa temere venire presumpserint, pro medietate nobis et pro medietate plebanis applicande, preter alias penas ad arbitrium nostrum aut curie nostre Officialis, si proteruitas eorum id meruerit, infligendas. Datum wistogk in publica synodo celebrata Anno Domini M. CCCC. LX. quinto, Secunda feria post Dominicam Misericordia domini, nostro sub Secreto.

XIV. Notiz über verschiedene Statute und kirchliche Vorschriften des Bischofs Wedego, vom Jahre 1469.

Nr. 12. des Havelberger Brevir.

Anno domini etc. LXIX. In Sinodo Mandat reverendus in cristo pater et dominus dominus Wedego Episcopus Havelbergenis Festum sancti Iuonis confessoris et presbiteri amplius decima nona Maii singulis annis perpetuis futuris temporibus per totam suam dioecesim a clero celebrari,

fiend aliud festum novem lectionum solemni cum Responsione vesperei et cantu de uno confessore, ubi propria historia non habetur.

Item vult, quod Festa in octava Trinitatis occurrentia in aliam diem extra eam transferentur.

Item detestabilem abusum, quo suffragia defunctorum plus debito in quorundam parochiis differri consueverunt, omnino tolli volens, districte precipiendo Mandat, ut eadem die, qua funus sepulture traditur, exequie et funeralia solita in ecclesia debite peragantur, Nisi propter solemne festum impediens in diem primam sequentem differantur. Contra facientes, aut in suis ecclesiis fieri permittentes poene arbitrarie subiacebunt. — Item mandat, quod etiam dominica infra octavas Corporis cristi per totam suam dioecesim in singulis parochiis de mane fiat solennis processio cum Reliquiis et Sacramento, sicut in diebus Rogationum, et tandem facto etiam circuitu in missa de Corpore cristi addatur collecta Pietate tua etc. cum Secretis et Complenda ut in libro missali.

XV. Verordnung des Bischofs Wedego über die Freiheit der Geistlichen von Gemeindediensten, über den Hirtenlohn und dergleichen vom Jahre 1469, nebst der Bestätigung des Erzbischofes Ernst und einigen Verordnungen des Bischofes Basso über Synodalangelegenheiten und Feier der Festtage, vom Jahre 1490.

Ernestus, dei gratia Sancte Magdeburgensis Archiepiscopus, primas Germanie et Administrator Halberstadenensis ecclesiarum, Dux Saxonie, Landgravius Thuringie et Marchio Misnensis Reuerendo in cristo patri domino Buffoni Episcopo Havelbergenfi nostro amico cum commendatione sincera Salutem in domino sempiternam. Cum a nobis id, quod iustum est, petitur, tam vigor equitatis, quam ordo postulat rationis, vt id per sollicitudinem officii nostri ad effectum debitum producat. Sane cum nuper pro parte vestra nobis propositum fuerit, qualiter per felicis recordationis Reuerendum in cristo patrem quondam dominum Wedegonem Episcopum Havelbergensem, immediatum antecessorem vestrum, nonnullae pro libertate ecclesiastica edite essent Constitutiones iuri communi conformes et in plebanorum vestre dioecesis commodum et quietem protendentes, Quarum tenorem hic de verbo ad verbum inferi iussimus: Wedego dei et apostolice sedis gratia Episcopus Havelbergenfis presentem paginam omnibus auditoris Salutem in domino sempiternam. Quidam nostre dioecesis plebani ad nos accedentes querulose expoluerunt, Quatinus quidam eorum parrochiani eos nituntur ad specialia eorum statuta et promissa contra ecclesie iura et clericorum libertates, videlicet ad ferendum clauam iuxta fata, ad accusandum iuxta fata enormitates et excessus, Item ad formandum et reformandum aggeres et fossata et ad reparandum vias, sepes, communes pontes et etiam obstacula, que dicuntur Slage, et ad reparandum domos pastorum et fabrorum et ad portandum carbones et suppellectilia eorundem, Ceterum ad emendum et custodiendum ac receptandum taurum, hircum vel aprum ad pascendum, singula, que solent a villanis aut rusticis ordinari per singulos circulariter pascendo, etiam in casu si pastores desint, et ad dandum de pactione, que dicuntur dignisse, quas nisi de bonis mobilibus prohibemus, Item ad custodiendum montem vel turrim, ad videndum rubeta vel huiusmodi multa, Cum igitur predicta specialia iuris ordinem non obseruent, Omnibus vobis et singulis plebanis, viceplebanis nostre dyocesis predicta statuta et promissa districtius sub pena suspensionis officii inhibemus exercere. Quicumque traxerint ad supradicta, sententiam excommunicationis nouerint se incurrisse. Ceterum si faber sacerdoti laborauerit et pastor sua pecora custodierit, cum parrochianis satisfaciatur